

Svitavský soubor je častým účastníkem Jiráskových Hronovů. V čele souboru stojí již řadu let režisér Jiří Kareš. Dlouholetá práce souboru prošla složitým obdobím vývoje, zdvojnásobování LUT, změnami názorů v koncepci Jiráskových Hronovů. Neztratila nikdy doma důvěru publika i důvěru ochotníků v celém kraji.

3 OTÁZKY PRO JIŘÍHO KAREŠE

1. Kolik Vašich inscenací již prošlo hronovským jevištěm?

Osm. Byly to: Anna proletářka, Fidlovačka, Vojnarka divadelního souboru Máj Vendolí, Deník Anně Frankové, revue 20.000 mil pod mořem, Brechtův Kavkazský křídový kruh, Naši furianti a letos Jiráskův Jan Hus.

Náš soubor zúčastnil se hronovských festivalů ještě s Tylovými Kutnohorskými havíři a s Mdivaněm Koho tlačí bota. V těchto inscenacích jsem fungoval jako asistent režie.

2. Který Jiráskův Hronov byl pro Vás nejlepším zážitkem?

Po každé, když jedu se souborem do Hronova, je to pro mne velký osobní zážitek. Ale v paměti se mi zachovaly dva nejkrásnější. A to když jsem po prvé v roce

Pokračování na str. 2.

NOVOZYBKOVŠTÍ U NÁS

Pobyt sovětských ochotníků mezi námi pomalu končí. Včera jsme viděli jejich dvě inscenace, které nepochybně zaujaly naše diváky svou poctivostí a opravdovostí. Podobně lze charakterizovat jednání našich hostů, kteří, přiznejme si to, k nám přijeli s jistými obavami a rozpaky. Jaké jsou vlastně vztahy Čechů a Slováků vůči sovětským lidem? Tato otázka se poprvé objevila při návštěvě Sovětů v polickém Kovopole, který byl jedním z patronů jejich představení. Nejlepší odpověď na ni dala srdečná atmosféra přijetí. Zdá se, že od té chvíle se pomalu rozptylovaly zbytečné rozpaky.

Sovětské amatéry se vrátí domů po perném týdnu. Naši průvodci jim totiž připravili program, který si v ničem nezadá s ostrým poklusem krátkodobého zájezdu Čedoku. Prohlédli si novoměstský, náchodský i ratibořický zámek, navštívili závody obou patronů — MEZ Náchod a

(Pokračování na str. 4.)

Dnes:

16.00 a

19.00 Jiráskovo divadlo
Lid. divadlo JKP Svítavy
Alois Jirásek:
JAN HUS

18.00 Jiráskovy sady
Koncert taneč. orchestru
ZK ROH MAJ, řídí J. Vít,
zpívají Jiřina Grimová
a Petr Krista

21.30 Zakončení 38. JH

SLOVO MÁ JAN MIKOTA

Dáváme slovo známému publicistovi, autoru mnoha memoárů z divadelního života, profesionálního i ochotnického. Jan Mikota dnes pracuje ve Scénografickém ústavu v Praze. Jeho jméno je známo z historie Osvobozeného divadla a jeho slavné divadelní éry. Svou rozsáhlou a mnohostrannou činností zasáhl naše Jiráskovy Hronovy a těm jsou věnovány řádky na str. 2.

MÁ DÁTI-DAL

O problémech organizace a služeb Jiráskova Hronova uvažujeme z několika hledisek. Ne s cílem pobouřit a rozhořčit, ale s vědomím, že nová doba vyžaduje i jiné cíle organizační principy a hlavně kvality. — Čtěte na straně 4.

17. SRPNA 68

3 otázky pro J. Kareše

Dokončení ze strany 1.

1949 stál tehdy jako mladý divadelník na prknech jeviště Jiráskova divadla v roli Rekordata z Kutnohorských havířů a po druhé když jsme si odváželi z Hronova v roce 1958 první cenu za inscenaci Deniku Anny Frankové.

3. Z kterého Hronova jste si odvážel největší zklamání?

Největší zklamání jsem si odvážel nejenom já, ale celý náš soubor v roce 1959, kdy nás napadla myšlenka pokusit se o politickou satiru. Byla to tehdy práce tvářícího kolektivu našeho souboru. Tehdy se tento pokus líbil i pracovníkům osvětových zařízení, ať již v okrese, kraji i na ústředí. Nazvali jsme tehdy hru Revue 20.000 mil pod mořem. Možná, že si někteří účastníci na to ještě vzpomínají. Snažili jsme se satirickou formou poukazovat na různé nedostatky ve veřejném životě. Publikum nás záměr přijalo příznivě, avšak oficiální místa už ne. Naopak byli jsme vystaveni velké kritice z toho smyslu, jako bychom chtěli ublížit republice. A my jsme zatím předehlíli dobu o plných deset let. Byli jsme si vědomi toho, že naše autorská prvotina měla i řadu formálních chyb, ale nikdo z oficiální kritiky nám neporadil, jakým způsobem na to jít, ba naopak, tehdy se nikdo z těch, kteří měli zájem, aby představení bylo uvedeno na JH, po oficiální kritice za nás nepostavil, aby zdůvodnil, proč toto představení na Jiráskově Hronově bylo uvedeno. Tuto horoucí pilulku jsme polkli sami. Ale nepěstali jsme v práci, Máme za to, že ochotníci mají přijmout i porážky takového rázu.

JAN MIKOTA: SMÍCH NA LETOŠNÍM 38. JH

XIX. Jiráskův Hronov — polovina z letošního počtu — byl také historický. Konal se v roce 1949. Po Únoru. Podle názoru, který byl tehdy považován za oficiální a rozhodující, protože byl „jedině správný“, znamenal 19. JH první krok k přeměně dosavadních „měšťáckých“ Hronovů v jejich nové poslední lidově-demokratické. Byl jsme pověřeni jeho místní organizací (ačkoliv nikde jako takový neuváděn), protože jako téměř rodověrný Hronovák jsem byl obeznán s poměry v městě. Můj tatínek byl nadšeným a oblíbeným ochotníkem a proto jsem jel do Hronova rád. Tady jsem chodil do školy, už jako chlapec často do divadla hrál, spoluzakládal studentský kroužek i agitoval a sháněl peníze na postavení divadla. Tatínek však nejen hrál, ale stavěl dekorace a sháněl rekvizity hostujícími divadelními společnostmi. Kdepak bych tenkrát tušil, že tato činnost bude později na vyšších základech součástí scénografie a že na druhé kolena budu ve Scénografickém ústavu pracovat. Tenkrát při tom 19. JH jsem měl těžkou pozici: pro hronovské stránky jsem byl málo levý a staří ochotníci, tatínkoví přátelé, se na mě dívali jako na zrádce.

Že jsem jim nebyl, o tom jsem je mohl přesvědčit až loni, když v Hronově vzpomínali 140. výročí prvního ochotnického představení, jak o tom tak krásně vypráví Alois Jirásek v „U nás“. Letošní 38. Jiráskův Hronov je tedy mimo ohlášene 140. výročí založení první organizace historických také tím, že má položit základy k novým, svobodným Hronovům, jak vysvitá konečně i z akčního programu a zoláště z jeho rozpracování v kulturní oblasti. Mám právo chybět, či povinností přijet? Bohužel — jen na pár dní.

Byl jsem zpravodajem ČTK při kladení základního kamene, účastníkem slavnostního otevření Jiráskova divadla (8. září 1930), i J. Jiráskova Hronova 1931 a dalších... Nikdy nezapomeneme na X. Jiráskův Hronov v létě 1940, za Protektorátu, kdy jménem mladé divadelní generace poprvé veřejně promluvil, tenkrát ještě redaktor A. M. Broušíl, dnes rektor AMU, jehož zásluhy o Jiráskový Hronov vůbec nejsou ještě zdaleka doceněny.

Ale vraťme se k „žhavé současnosti“. Měl jsem si rozmyslet, které představení letošního JH bych měl tak nejspíš navštívit. Zaujali mě „Vy-

Poslední rady p. Cimlera

ÚSTA

malá, dobře kreslená, hlavně u žen, působí mile a dodávají určité pikantnosti. zvláště jsou-li kreslena do tvaru srdéčka. Nesmějí být však příliš malá, aby nečinila dojem tzv. našpuřených rtů, což by vypadalo komicky. U mladých mužů nakreslíme rty o něco silnější, také rovnější oproti ženským rtům. Horní ret má své srdcovité vykrojení a dolní ret své zaokrouhlení, oba se sbíhají mírným obloučkem v ústním koutku, který se poněkud zvedne a dodává obličejí úsměvavého výrazu. Ústní koutek mírně skleslý dodá mužného výrazu. Širší ústa a plné rty působí dojmem vážnosti a pevnosti. Rty úzce kreslené, s úzkými koutky dolů protaženými, dávají obličejí výraz určité uzavřenosti a možno jich upotřebiti pro úlohy starců. Zálčíme-li pletvou barvou horní ret a dolní ret široce naličme překročením vlastního obrysu, znázorníme ret odvalený. Možno jej upotřebiti pro masky labužníků, blahobytníků, lidí opilých a pro typické masky židů.

NARÁŽKA

Herecovou povinností je přinést svému druhu nárazku, tj. poslední slova, na která navazuje druhý. Jak má navázati dialog, když je řečeno něco jiného, než co čekal nebo když není ukončen rozhovor nárazkou, na kterou je ze zkušenosti zvyklý. Potom vznikají pomlky — „rostou borovice“, se říká v divadelní hantýrce — provinilec nechce chybu napravit a druhý nechce na sebe vzít vinu. Bodejť — jak by k tomu také přišel? Kdo zavinil pauzu, má ji také vzít na sebe.

tečníci“, protože jsou z Olomouce, kde mám řadu přátel, s Oldřichem Stiborem jako — byť jen krátký čas — spolupracovali v Osvobození a pak — jde o „studácký muzikál“. Dostal jsem přístavek trochu moc vzadu. Znáte ten pocit, když se kolem Vás lidé smějí a vy nevíte proč? Tu akustiku by měli v divadle napravit. Přesto jsem byl uchváten. Především spontánností provedení, chuti a radosti, která hned na počátku zavládla i v hledišti. „Výtečníci“ mají nejen úžasný současný humor, ale i poezii. Tohle, že jsou amatéři? Tak perfektně odvedenou práci jsem — v tomto oboru — už dlouho nezažil ani v Praze. Musil jsem jim za ten večer poděkovat. Vzdát to by mohli být noví V&W ukázkou cestu. — Když skončilo druhé představení, při němž jsem si ověřil dokonalost provedení po všech stránkách, tak jako o premiéře — sešli jsme se při zavěšené oponě na jevišti znovu. Vyprávěl jsem, proč jsem byl jimi tak okouzlen. Vždyť mně připomínali naši III. A. na obchodní aka-

Další hlasy Výtečníkům. Za středu odpovědně a večer získalo olomoucké představení celkový průměr 4,816. Včera při opakovaném představení se odevzdalo 323 listků a celkový průměr je 4,823. První bod kvality dal pouze představení 275 lidí. Zklamany byl pouze jeden. Tento průměr však není zahrnut do celkové ankety, uvádíme ho pouze pro zajímavost a pro podporu.

demii v Chrudimi, jejíž studenti jako by byli pro Výtečníky předlohou. — Tenkrát, po rozbouření Rakouska, začali se i středoškolaři — organizovat, ale úřednická vláda jim to „zahrkla“. I byl uspořádán pohřeb a s rakví, která po něm zbyla, jsem přjel o prázdninách 1921 do Hronova, jako novopoečený tajemník Výboru pro pořádání oslav 70. narozenin Mistra Aloise Jiráska v Hronově (tak dlouhý titul jsem už od té doby neměl). Ubytovali mě v „márnici“, ale organizační zkušenosti, jichž jsem nabyl, byly základem mě pozdější tu — i zahraniční činnosti.

Už jsem zase ve vzpomínkách. Ale snad není zbytečné připomenout, že to, o co se snažili studenti před 50 lety, se doopravdy uskutečňuje teprve dnes.

A stále platí tvrzení, že „každý úsměv prodlužuje život člověka o jednu hodinu a každý smích o jeden den“. Lidé touží po uvolnění z běžných starostí a Výtečníci připravili mladým — jichž byla většina — i nám starším, v publiku tolik radostného smíchu a dobré pohody, že si právem zaslouží — aspoň od obecnstva nejvyššího ocenění.

Setkání s prací Novozybkovského souboru nám dává podněty k srovnávání mezi naším i sovětským ochotnickým divadlem.

Večerní představení ŽENITBY N. V. Gogola zapůsobilo především přesným dodržením zvoleného stylu, důkladností a propracováním všech detailů, všech charakterů. Viděli jsme inscenaci, kterou chápe režisér I. I. Pisarenko jako obraz života ruské společnosti, který napsal autor se značnou dávkou nadsázky a ironie. Základem koncepce je přesné vypracování typů, především ve vnějších charakteristice, v intonačním ladění, ve způsobu pohybu, ve volbě gesta. — V inscenaci je každá souvislost zpracována, dokonale popsána. Režisér podává každou situaci do všech důsledků, se všemi vedlejšími znaky, usiluje o její ztvárnění řadou drobných vedlejších akcí. Komédie je zasazena do frontálně koncipovaného prostoru, kde bohaté závěsy zastupují stěny. Prostor je vyplněn historicky přesným nábytkem s bohatstvím dekoru. Kostým je věrný době do všech důsledků, bez ohledu na jeho vztah k scénickému prostoru. Masky podtrhuje charakter postavy v duchu dané typiky postav, jak se vyhranila v dlouholetém vývoji tohoto typu sovětského divadla. Soubor nezapře, že je ze země, která je vlasti Stanislavského, hlavně ve vystižení prostředí dramatického děje, v metodě herce v přístupu k roli. Máme tu obraz určité vývojové etapy divadla, která je typická pro sovětské divadlo.

Je zajímavé, jak herci dovedou v daném stylu udržet svůj výkon v jednotě použitých prostředků, zvolené nadsázky, podmíněná autorovým textem, je dodržována přesně. Lze to prokázat na postavě Podkolesina (F. I. Radioncev) nebo na Tekle Ivánovně (G. S. Obolenskaja) a řadě dalších v celém představení.

Základní rozdíl mezi naší inscenační tradicí posledních let a sovětskou inscenací je v názoru na ztvárnění formy Gogolova textu. Pisarenkovy představení postupuje se vši důkladností pomalu kupředu, zatím co naši inscenátoři se většinou snaží o maximální spád, stupňování míry nadsázky, odhalení zesměšněného společenského mechanismu, který se na základě anekdotických pojetí přiběhu, posunuje rychle kupředu. Různé cesty k jednomu a témuž dílu a možnost těchto cest, dokládá v první řadě silu autora; víráme-li se k našemu Radokovi, vidíme přístup opět zcela rozdílný, vycházející z hlubokého poznání souvislosti Gogolova díla, především v poznání autorské tvůrčí metody.

Sovětské představení ve svém celku představuje typ práce, který v našem divadle má již platnost historickou.

RECENZE NOVOZYBKOV RECENZE

Odpolední představení epického dramatu E. Janovského ŽURIVOST vychází principiálně ze stejných metodických zásad. Obsahem je to však hra zcela jiná. Historie budování SSSR, jednotlivé etapy přeměny sovětské společnosti probíhají v prudkém sváru sil, myšlenek. Ostří politický boj v období kolektivizace na vesnici se stal častým námětem divadelních her. Janovský patří k těm autorům, jejichž dílo se vyznačuje služebností politické myšlenky, zdůrazněním základní téze, kolem které jsou sdruženy postavy, v ostrých kontrastech, dané většinou jednoznačně. Sovětské autorů, a v tom se od nich Janovský neodlišuje, dávají celému střetnutí velký patos, v jejich hrách zní oslava doby a jejich hrdinů. Hrdinové a jejich jednání je dáno historickým konfliktem, který málokdy připouští odlišné modifikace. Politická myšlenka a její závažnost fidi režisérovi i hercovou práci. V inscenaci výtvárně a herecké zpracování prologu náorně předvádí tuto zákonitost, režisér v aranžmá stále zdůrazňuje třídní rozdělenou společnost, včetně kolísavců, tvůrčích střed. Individualizace přechází z hlavních postav na vedlejší, i celý sbor vesničanů je důsledně typově rozlišen, za každou postavou najdeme přesné třídní zařazení i zařazení charakterové. Masa rolníků hraje v inscenaci důležitou roli a proto sborové scény jsou detailně rozvedeny, rozhozeny do celého prostoru scény, který se někdy zbytečně zužuje (2. obraz).

Použití malířských prostředků v interiérových scénách, nápodobu přírodního detailu v exteriéru, ukazuje výtvarníka Sulojeva jako tvůrce usilujícího o věrnost daného prostředí, jeho malířskou nápodobu (v podměnkách cizího jeviště nebylo možno vytvořit takové svícení, které by podporovalo malířské prostředky, malovaný detail, malířsky pojednaná kulisa je více světlelem zploškována).

Z hereckých výkonů zaujal ukáznutost svého herectví, syntézou podstatných znaků postavy v mluvě, jednání P. D. Kotov (jako Bajev). Náročné role hrdiny Semjona (D. T. Sulojev) zbavuje herce možnosti mluveného projevu, možnosti zasáhnout do dialogu. Vnitřní pocty, nálady postavy, vyjadřuje herec rozmáchlými, umocněnými gesty, zvýšenou mimikou obličejí, pohybovou vitalitou.

Zuřivost je obdobou her, které prošly našimi jevišti v padesátých letech v hojném počtu. I naši autoři je psali, Stehlik, Prachař, Králík a další. Byly překonány velkým úsilím spisovatelů, herců, režisérů zápasících o obraz vnitřního světa svých hrdinů. Ilustrace obecně platné ideje, hra na tézi, byla v našich podmínkách překonána. Sovětský soubor dokazuje na tomto typu dramatiky své politické, etické zaujetí, závažnost a velikost agitačního hesla, idea dává hercům velkou vnitřní sílu, režisér důsledně každý politický fakt podtrhuje, podřizuje mu stavbu celku.

Sovětské divadlo klade, a přesvědčujeme se, že tomu tak je i v amatérském souboru, důraz na herce, na jeho schopnosti naplňovat daný styl, věří v jeho kvalitu. V tom je sovětská přednost, která se v rámci divadla vyplácí.

Petr Průša

Vážení přátelé,

rada MěNV v Třeboni za součinnosti KOS v Č.Budějovicích a Okresního domu kultury a vzdělávání v Jindř. Hradci vypsalala soutěž pro jihočeské ochotnické soubory a to na sehrání historické hry, či historické parafráze. Soutěž byla krajská a proběhla ještě jako soutěž měst znaku růže.

Divadelní přehlídka vybraných souborů této soutěže se uskuteční v Třeboni ve dnech 17. až 22. září.

V úterý 17.9. Divadelní soubor J.K.Tyl při OB v Třeboni uvede
Večer jihočeské poesie.

Ve středu 18.9. Lidové divadlo v Písku -
Lad. Stroupežnický: Zvíkovský rarášek.

Divadelní soubor JZK Bechyně -
Lad. Stroupežnický: Paní mincmistrová.

Ve čtvrtek 19.9. Divadelní soubor ZK Zálesí v Humpolci -
Dr.Frant.Hamza: Duše lidská.

V pátek 20.9. Divadelní soubor Jablonský OB Jindř.Hradec -
Václav Kliment Klicperas: Veselohra na mostě.
Pásmo starých vojenských písniček.

V sobotu 21.9. Soubor divadla Tábor -
Edmond Konrád: Skřivan a smršť.

V neděli 22.9. Závěrečné hodnocení festivalu a předání cen /začátek v 9 hod./.

Festival se odehrává v Městském divadle J.K.Tyla v Třeboni.

V pátek dne 20.9. v 16 hod. bude seminář pro absolventy krajského školení režisérů a v sobotu dne 21.9. v 9 hod. seminář pro ochotnické divadelníky jindřichohradeckého okresu.

Třebonští divadelníci Vás zvou co nejsrdečněji na svůj první ročník "Divadelní Třeboně" - festivalu historických her. Doba, ve které se festival koná, bývá v Třeboni nejkrásnější, i historické kouzlo města stojí za shlédnutí. Těšíme se na Vaši návštěvu!

Přihlášky - Osvětová beseda Třeboně - telefon 557.

Svitavský soubor je častým účastníkem Jiráskových Hronovů. V čele souboru stojí již řadu let režisér Jiří Kareš. Dlouholetá práce souboru prošla složitým obdobím vývoje, zdvojnásobování LUT, změnami názorů v koncepci Jiráskových Hronovů. Neztratila nikdy doma důvěru publika i důvěru ochotníků v celém kraji.

3 OTÁZKY PRO JIŘÍHO KAREŠE

1. Kolik Vašich inscenací již prošlo hronovským jevištěm?

Osm. Byly to: Anna proletářka, Fidlovačka, Vojnarka divadelního souboru Máj Vendolí, Deník Anně Frankové, revue 20.000 mil pod mořem, Brechtův Kavkazský křídový kruh, Naši furianti a letos Jiráskův Jan Hus.

Náš soubor zúčastnil se hronovských festivalů ještě s Tylovými Kutnohorskými havíři a s Mdivaniho Koho tlačí bota. V těchto inscenacích jsem fungoval jako asistent režie.

2. Který Jiráskův Hronov byl pro Vás nejlepším zážitkem?

Pro každé, když jedu se souborem do Hronova, je to pro mne velký osobní zážitek. Ale v paměti se mi zachovaly dva nejkrásnější. A to když jsem po prvé v roce

Pokračování na str. 2.

NOVOZYBKOVŠTÍ U NÁS

Pobyt sovětských ochotníků mezi námi pomalu končí. Včera jsme viděli jejich dvě inscenace, které nepochybně zaujaly naše diváky svou poctivostí a opravdovostí. Podobně lze charakterizovat jednání našich hostů, kteří, přiznejme si to, k nám přijeli s jistými obavami a rozpaky. Jaké jsou vlastně vztahy Čechů a Slováků vůči sovětským lidem? Tato otázka se poprvé objevila při návštěvě Sovětů v polickém Kovopole, který byl jedním z patronů jejich představení. Nejlepší odpověď na ni dala srdečná atmosféra přijetí. Zdá se, že od té chvíle se pomalu rozptylovaly zbytečné rozpaky.

Sovětští amatéři se vrátí domů po perném týdnu. Naši průvodci jim totiž připravili program, který si v ničem nezádá s ostrým poklusem krátkodobého zájezdu Čedoku. Prohlédli si novoměstský, náhodský i ratibořický zámek, navštívili závody obou patronů — MEZ Náchod a

(Pokračování na str. 4.)

Dnes:

16.00 a

19.00 Jiráskovo divadlo
Lid. divadlo JKP Svítavy
Alois Jirásek:
JAN HUS

18.00 Jiráskovy sady
Koncert taneč. orchestru
ZK ROH MAJ, řídí J. Vit,
zpívají Jiřina Grimová
a Petr Krista

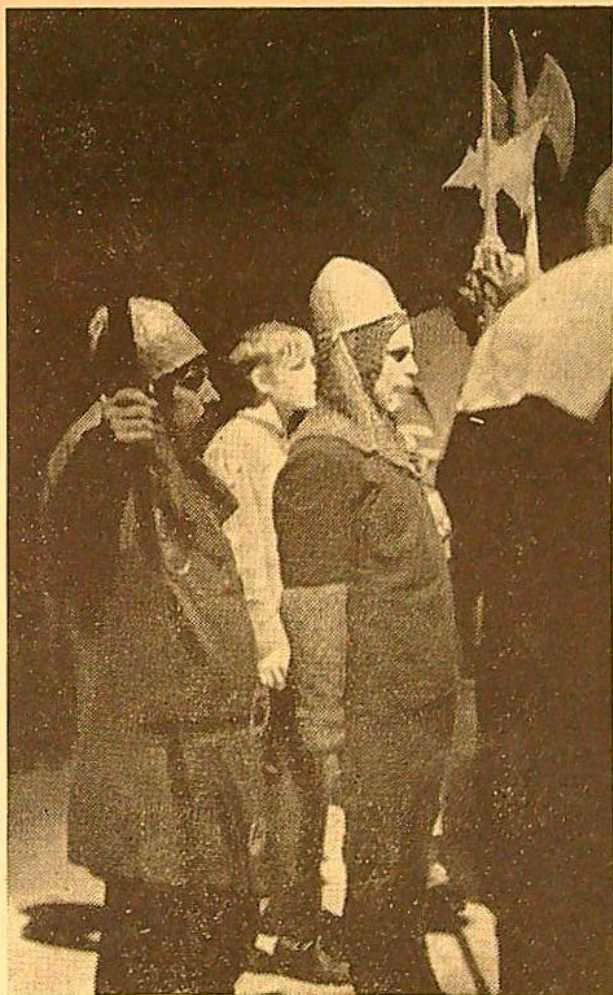
21.30 Zakoření 38. JH

SLOVO MÁ JAN MIKOTA

Dáváme slovo známému publicistovi, autoru mnoha memoárů z divadelního života, profesionálního i ochotnického. Jan Mikota dnes pracuje ve Scénografickém ústavu v Praze. Jeho jméno je známo z historie Osvobozeného divadla a jeho slavné divadelní éry. Svou rozsáhlou a mnohostrannou činností zasáhl naše Jiráskovy Hronovy a těm jsou věnovány řádky na str. 2.

MÁ DÁTI-DAL

O problémech organizace a služeb Jiráskova Hronova uvažujeme z několika hledisek. Ne s cílem pobouřit a rozhořčit, ale s vědomím, že nová doba vyžaduje i jiné cíle organizační principy a hlavně kvality. — Čtěte na straně 4.

17. SRPNA 68